

A N N A L E S
U N I V E R S I T A T I S M A R I A E C U R I E - S K Ł O D O W S K A
L U B L I N — P O L O N I A

VOL. XXXVIII, 13

SECTIO C

1983

Instytut Biologii UMCS
Zakład Systematyki i Geografii Roślin

Florian ŚWIES

Zbiorowiska ruderalne i elementy flory synantropijnej miasta Krosna

Рудеральные сообщества и элементы синантропной флоры города Кросно

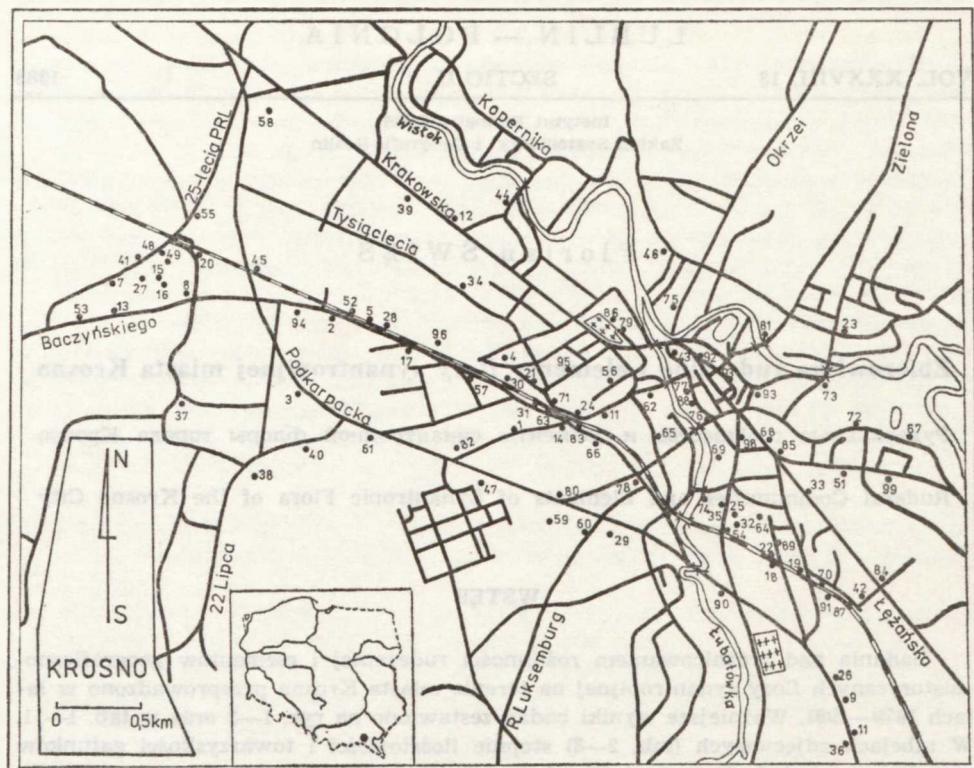
Ruderal Communities and Elements of Synantropic Flora of the Krosno City

WSTĘP

Badania nad zróżnicowaniem roślinności ruderalnej i elementów geograficzno-historycznych flory synantropijnej na terenie miasta Krosna przeprowadzono w latach 1979—1981. Ważniejsze wyniki badań zestawiono na ryc. 1—3 oraz w tab. 1—11. W tabelach zdjęćciowych (tab. 2—8) stopniowo ilościowości i towarzyskości gatunków wyrażono w skali 5-stopniowej. W tabelach tych przy wszystkich gatunkach podano skróty odpowiednich dla nich jednostek fitosocjologicznych (wyższych od zespołu) oraz numery miejscowych zespołów lub zbiorowisk, dla których dany gatunek jest charakterystyczny (Ch) lub wyróżniający (D). Przynależność fitosocjologiczną gatunków ustalono według Matuszkiewicza (20) oraz Medweckiej-Kornąś i in. (21). Syntetyczne dane o uczestnictwie tych roślin w zbiorowiskach ruderalnych, zestawionych w tab. 2—8, łącznie z objaśnieniem zastosowanych tam symboli, podano w tab. 9 i 10. Współczynniki podobieństwa pomiędzy syntaksonami ruderalnymi obliczono metodą analizy różniczkowej Czekanowskiego, posługując się wzorem Jaccarda: $Q=c:(a+b-c) \cdot 100$. We wzorze tym a i b oznaczają sumy wartości w porównywanych zbiorowiskach, natomiast c — sumę obliczonej wspólnej wartości statystycznie porównywanych zbiorowisk ruderalnych. Za podstawę przeliczeń statystycznych posłużyły obliczone wartości średniego pokrywania roślin w zbiorowiskach. Wyniki tych obliczeń podano na diagramie i dendrycie (ryc. 3).

Najważniejsze dane o miejscach występowania wszystkich badanych płatów zbiorowisk ruderalnych podano w tab. 2—8. Analizy gleb rozpatrywanych zbiorowisk ruderalnych wykonano tylko w najbardziej reprezentatywnych dla nich miejscach występowania i to dla poziomów odkrywek o największym stopniu zatorzenia się roślin.

Badania laboratoryjne gleb przeprowadzono w ośrodku IUNG w Puławach metodami zestawionymi przez Lityńskiego i in. (15). Łącznie w glebach tych zbadano (tab. 1): wartości odczynu pH (pehametrem produkcji krajowej); zawartości przyswajalnych związków w postaci CaCO_3 (fotometrem płomieniowym); P_2O_5 ,

Ryc. 1. Mapka sytuacyjna miasta Krosna ze stanowiskami 99 zdjęć fitosocjologicznych 21 zespołów i zbiorowisk ruderalnych, zestawionych w tab. 2–8

Situation map of the Krosno city with the localities of 99 phytosociological records of 21 associations and ruderal communities listed in Tabs. 2–8

i K_2O (metodą Egnera w modyfikacji Rhiema); Mg (spektrometrem produkcji japońskiej); N— NH_4^+ i N— NO_3^- (kolorymetrycznie).

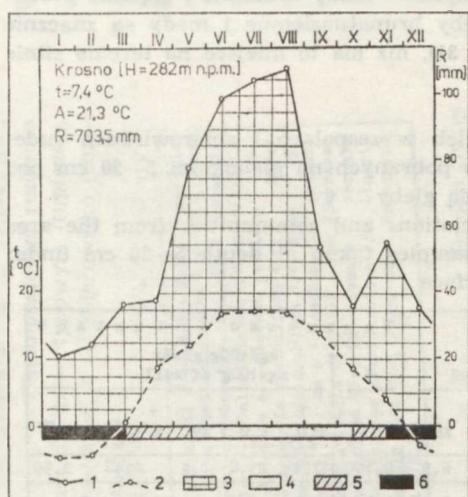
Wykaz stwierdzonych elementów ekologicznych i geograficzno-historycznych na terenie miasta Krosna podano w tab. 11. Uwzględniono w nim stosunkowo najlepiej u nas zdefiniowane apofity (17, 23, 26, 27 i in.) oraz archeofity (34) i kenofity (14, 18, 28).

Jak dotąd, na obszarze Dołów Jasielsko-Sanockich — podobne jak obecne — opracowanie roślinności ruderalnej i flory synantropijnej dokonano tylko na terenie Jasła (29).

CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAŃ

Miasto Krosno uzyskało prawa miejskie w r. 1348. Stolicą województwa krośnieńskiego jest od r. 1975. Obecnie uchodzi ono za najbardziej uprzemysłowione i największe miasto w południowo-wschodniej części Polski. Zajmuje ponad 15 km² i liczy ok. 50 tys. mieszkańców. Do najbardziej charakterystycznych zakładów przemysłowych należą tu m. in. Huty Szkła Gospodarczego, Technicznego i Włókna Szklanego oraz Zakłady Przemysłu Lniarskiego.

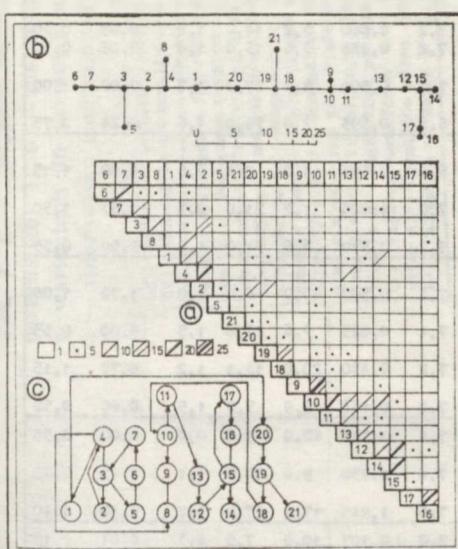
Krosno usytuowane jest w północno-zachodniej części rozległego kotlinowatego obniżenia Pogórza Karpackiego, zwanego Dolinami Jasielsko-Sanockimi (6). Wszystkie zwarte i rozproszone zabudowania tego miasta położone są na pagórkowatym terenie, wzniesionym do 280 m n.p.m., w rejonie zbiegu dolin Wisłoki i Lubatówki (ryc. 1). Klimat w tych okolicach (ryc. 2) ma charakter pośredni między górkim

Ryc. 2. Diagram klimatyczny dla miasta Krosna za lata 1961–1965 (wg Rocznika Meteorologicznego, PIHM, Warszawa); 1 — średnie miesięczne sumy opadów w mm, 2 — średnie miesięczne temperatury powietrza w °C, 3 — wilgotny okres roku, 4 — ciepły okres roku (średnie miesięczne minima >0°C), 5 — okres z możliwością przymrozków (najniższe minima temperatury <0°C), 6 — zimny okres roku (średnie miesięczne minima temperatury <0°C); t — średnia roczna temperatura powietrza, A — amplituda temperatury powietrza, H — położenie stacji meteorologicznej, R — średnia roczna suma opadów

Climate diagram for the Krosno city for the years 1961–1965 (acc. to Meteorological Annual, PIHM, Warsaw); 1 — mean monthly sums of rainfalls in mm, 2 — mean monthly air temperatures in °C, 3 — moist season of the year, 4 — warm season of the year (mean monthly minima >0°C), 5 — season with a possibility of occurring ground frost (the lowest temperature minima <0°C), 6 — cold season of the year (mean monthly temperature minima <0°C); t — mean annual air temperature amplitude, H — location of meteorological station, R — mean annual sum of rainfalls

logical Annual, PIHM, Warsaw); 1 — mean monthly sums of rainfalls in mm, 2 — mean monthly air temperatures in °C, 3 — moist season of the year, 4 — warm season of the year (mean monthly minima >0°C), 5 — season with a possibility of occurring ground frost (the lowest temperature minima <0°C), 6 — cold season of the year (mean monthly temperature minima <0°C); t — mean annual air temperature amplitude, H — location of meteorological station, R — mean annual sum of rainfalls

Ryc. 3. Diagram (a) oraz dendryty rzeczywistego (b) i schematycznego (c) połączania 21 zespołów i zbiorowisk ruderalnych zestawionych w tab. 2–8 z terenu miasta Krosna

Diagram (a) and dendrites of a real (b) and schematic (c) relationships among 21 associations and ruderal communities listed in Tabs. 2–8 from the area of the Krosno city

i niżowym (6, 22). W podłożu skalnym na terenie miasta Krosna przeważają średnio wapnistne, piaskowcowo-łupkowe warstwy krośnieńskie z wkładkami łupków mlecznych i piaskowców rogowcowych serii centralnej depresji karpackiej (6, 32). Pokryte są one do 10 m grubą warstwą osadów jeziornych wieku półnoglacjalnego. Na wierzchowinach dominują pylasto-ilaste gleby brunatne właściwe oraz kwaśne i słabo wyługowane, a w obniżeniach dolinnych — mady brunatne i głęboko próchnicze (31). W naturalnych warunkach gleby brunatnoziemne i mady są znacznieuboższe w związki fosforu, potasu i in. (2, 31), niż ma to miejsce na terenie silnie zurbanizowanym (tab. 1).

Tab. 1. Niektóre właściwości chemiczne gleb w zespołach i zbiorowiskach ruderalnych z miasta Krosna (tab. 2–8) z prób pobranych na głębokości 5–20 cm pod powierzchnią gleby

Some chemical soil properties in the associations and communities from the area of the Krosno city (tabs. 2–8) from the samples taken at depth 5–20 cm under soil surface

Numer No.of profilu profile numeru numeru record	Numer i nazwa zbiorowiska Number and name of community	pH	Zawartość Content						
			%	mg/100g gleby mg/100g of soil					
				CaCO ₃	P ₂ O ₅	K ₂ O	Mg	N/NH ₄ ⁺	/NO ₃ ⁻
H ₂ O	KCl								
1 1	1. <i>Polygono-Bidentetum</i>	7,2	6,9	0,300	7,4	25,6	0,6	0,12	3,50
2 9	2b. <i>Chenopodiastum ruderale</i> , wariant typowy	7,7	7,3	0,935	10,4	50,0	1,7	0,12	2,50
3 10	3. Zbiorowisko /community/ <i>Tripleurospermum inodorum</i> ...	7,5	7,2	0,275	23,0	38,0	1,6	0,84	1,50
4 13	4. Zbiorowisko /community/ <i>Cirsium arvense</i>	7,5	7,2	0,885	44,0	21,0	1,8	0,10	1,30
5 16	5. Zbiorowisko /community/ <i>Calamagrostis epigeios</i>	7,8	7,3	0,825	4,6	19,4	2,3	0,00	0,70
6 18	6. Zbiorowisko /community/ <i>Convolvulus arvensis</i>	7,2	7,1	1,185	8,8	34,8	2,2	0,34	5,10
7 23	7. Zbiorowisko /community/ <i>Equisetum arvense</i>	7,6	7,2	0,885	7,4	24,0	1,1	0,14	1,00
8 27	8. Zbiorowisko /community/ <i>Barbarae vulgaris</i>	7,6	7,2	0,860	3,2	14,0	1,2	0,05	0,30
9 29	9. <i>Seneciono-Fusilaginetum</i> ...	7,4	7,2	0,485	3,6	15,0	1,0	0,06	0,50
10 35	10. Zbiorowisko /community/ <i>Daucus carota</i>	7,4	7,0	0,800	8,2	27,0	1,7	0,00	1,00
11 40	11b. <i>Echio-Melilotetum</i> , wariant typowy	7,2	6,9	0,595	2,6	34,0	1,6	0,24	0,75
12 50	12b. <i>Leonuro-Arctietum tomentosii</i> , wariant typowy	7,4	6,8	0,585	11,0	8,0	3,6	0,00	1,15
13 53	13a. <i>Tanaceto-Artemisietaum</i> , wariant <i>Artemisia vulgaris</i> ..	7,3	7,0	1,025	1,2	21,0	0,7	0,63	1,50
14 57	13b. <i>Tanaceto-Artemisietaum</i> , wariant <i>Tanacetum vulgare</i> ..	7,9	7,2	0,510	3,6	31,0	1,5	0,00	0,55
15 64	14. Zbiorowisko /community/ <i>Armoracia lapathifolia</i>	7,6	7,3	0,500	40,0	6,0	2,0	1,70	1,00
16 71	15. Zbiorowisko /community/ <i>Urtica dioica</i> – <i>Rumex obtusifolius</i> ..	8,0	7,4	0,825	3,6	7,0	1,5	0,00	0,55
17 72	16. Zbiorowisko /community/ <i>Impatiens parviflora</i>	7,4	7,2	0,430	20,0	13,1	1,2	0,70	1,15
18 74	17. Zbiorowisko /community/ <i>Aegopodium podagraria</i>	7,6	7,2	0,163	2,9	7,0	1,5	0,60	0,52
19 76	18. <i>Lolio-Potentilletum amserinae</i> ..	7,7	7,2	0,515	62,0	9,0	0,7	0,00	0,55
20 86	19c. <i>Lolio-Plantaginetum</i> , wariant typowy	8,2	7,4	0,750	9,0	20,0	1,1	0,02	0,75
21 96	20b. <i>Puccinellietum distans</i> , wariant <i>Puccinellia distans</i> ..	8,5	7,6	1,945	17,6	17,0	1,2	0,40	0,40
22 98	21. <i>Polygonetum cuspidati</i>	7,4	7,0	0,107	10,0	7,0	2,3	0,01	0,15

Tab. 3. 5 — zbiorowisko (community) *Calamagrostis epigeios*, 6 — zbiorowisko (community) *Convolvulus arvensis*, 7 — zbiorowisko (community) *Equisetum arvense*

Stanowiska /Stations/, daty /dates/: 14 - Stacja kolejowa, zwirowato-żułowe boczne torowisko, 24 VII 1981. 15 - Ul. Broniewskiego, grzbiet skarpy nad stawem o podłożu gliniastym przemieszany z żułem i hutniczym miasłem szkła, 25 VII 1981. 16 - Ul. Baczyńskiego, grzbiet skarpy nad stawem o glebie gliniastej, przemieszanej z żwirem i hutniczym miasłem szkła, 24 VII 1981. 17 - Ul. Dzierżyńskiego, pobocze torów kolejowych na tłuczniu, 28 VII 1981. 18 - Ul. W. Proletariatu, pobocze torów kolejowych na tłuczniu i piasku, 27 VII 1981. 19 - Ul. Dąbrowszczaków, pobocze torów kolejowych na tłuczniu i piasku, 27 VII 1981. 20 - Ul. Broniewskiego, pobocze torów kolejowych na tłuczniu, 27 VII 1981. 22 - Stacja kolejowa, pobocze torów kolejowych na tłuczniu i piasku, 24 VII 1981. 23 - Ul. Korczyńska, zwirowane-piaszczyste pobocze szosy, 1 VIII 1981. 24 - Stacja kolejowa, boczne torowisko na żwirze i tłuczniu, 28 VII 1981. 25 - Ul. W. Proletariatu, teren Huty Szka, nasyp zwirowo-piaszczysty, 29 VII 1981. 26 - Ul. Bielszczadzka, plac budowy zwirowo-piaszczysty, 25 VII 1981.

Numer zbiorowiska /Number of community/	5	6	7
Numer zdjęcia /Number of record/ ...	14 15 16	17 18 19 20	21 22 23 24 25 26
Powierzchnia zdjęcia w m ² /Area of record in m ² / ...	4 3 8	4 4 5 3	10 10 4 5 4 4
Pokrycie warstwy runa w % /Cover of herb-layer in %/	100 100 100	90 90 80 90	90 100 80 70 90 100
Pokrycie warstwy mszaków w % /Cover of moss-layer in %/	10 . .	. . . .	. . . 10 . .
Liczba gatunków w zdjęciu /Number of species in record/	23 15 20	14 21 24 17	24 24 32 21 27 24
R-S <i>Convolvulus arvensis</i> /D:6/	+	+	5.5 5.5 6.5 5.5
R-S <i>Equisetum arvense</i> /D:7/	+	+	5.5 5.4 4.3 4.3 5.5 5.5
R-S <i>Chenopodium album</i> /Ch:2/	+	+	2.1
R-S <i>Senecio viscosus</i> /D:9/	+	3.2	+
R-S <i>Atriplex patulum</i>	+	+	+
R-S <i>Cirsium arvense</i> /D:4/	+	+	+
R-S <i>Capsella bursa-pastoris</i> /Ch:19/	+	+	+
R-S <i>Senecio vulgaris</i>	+	+	+
Bt <i>Chenopodium glaucum</i>	+	+	+
S-Va <i>Tripleurospermum inodorum</i> /D:3/	+	+	+
S-Va <i>Sonchus arvensis</i>	+	+	+
S-Va <i>Polygonum convolvulus</i>	+	+	2.1
Oa a <i>Linaria vulgaris</i>	+	+	+
Oa a <i>Erigeron canadensis</i>	+	1.1	+
Oa a <i>Tamacetum vulgare</i> /Ch:13/	+	+	+
Oa a <i>Urtica dioica</i> /D:15/	+	+	+
Oa a <i>Artemisia vulgaris</i> /Ch:13/	+	+	+
Oa a <i>Cichorium intybus</i>	+	+	+
Sin <i>Sisymbrium officinale</i>	+	+	+
Sin <i>Lepidium ruderale</i> /D:20/	+	+	+
On a <i>Carduus acanthoides</i>	+	+	+
On a <i>Berteroa incana</i>	+	+	+
An 1 <i>Lamium album</i>	+	+	+
An 1 <i>Arctium tomentosum</i> /Ch:12/	+	+	+
P-Pa <i>Agrostis alba</i>	+	1.1	+
P-Pa <i>Plantago major</i> /Ch:19/	+	+	+
A-Rc <i>Carex hirta</i>	+	+	+
A-Rc <i>Banunculus repens</i>	+	+	+
A-Rc <i>Potentilla reptans</i>	+	+	+
Pn a <i>Polygonum aviculare</i>	+	+	+
Pn a <i>Matricaria discoidea</i> /Ch:19/	+	+	+
Pn a <i>Poa annua</i>	+	+	+
Ata <i>Epilobium hirsutum</i>	+	+	+
En a <i>Calamagrostis epigeios</i> /D:5/	5.4 5.4 5.4	+	+
M-Aa <i>Plantago lanceolata</i>	+	+	+
M-Aa <i>Geranium pratense</i>	+	+	+
M-Aa <i>Trifolium pratense</i>	+	+	+
M-Aa <i>Rumex acetosa</i>	+	+	+
Ma c <i>Deschampsia caespitosa</i>	+	+	+
P-P <i>Geranium palustre</i>	+	+	+
Aria <i>Daucus carota</i> /D:10/	+	+	+
Aron <i>Trifolium repens</i>	+	+	+
Aron <i>Achillea millefolium</i>	+	+	+
Aron <i>Taraxacum officinale</i>	+	+	+
Aron <i>Heracleum sphondylium</i>	+	+	+
Aron <i>Dactylis glomerata</i>	+	+	+
Cy o <i>Lolium perenne</i> /Ch:19/	+	+	+
Cy o <i>Leontodon autumnalis</i>	+	+	+
P-B <i>Euphorbia cyparissias</i>	+	+	1.1
Fa s <i>Aegopodium podagraria</i> /D:17/	+	+	+
P <i>Picris hieracioides</i>	+	+	+
Uh <i>Triticum vulgare</i>	+	+	+
Uh <i>Polygonum sagittatum</i>	+	+	+
Uh <i>Brassica nigra</i>	+	+	+
Us <i>Odontites rubra</i>	+	+	+
UK <i>Melilotus albus</i> /Ch:11/	+	+	+
UK <i>Melilotus officinalis</i> /Ch:11/	+	+	+
UK <i>Tussilago farfara</i> /Ch:19/	+	+	+
UR <i>Medicago lupulina</i>	+	+	+
UR <i>Agrostis vulgaris</i>	+	+	+

Gatunki sporadyczne /Sporadic species/: S-S - *Trifolium arvense* 16/+, *Ceratodon purpureus* 24/+, R-S - *Stellaria media* 25/+, *Melandrium album* 25/+, *Galeopsis tetrahit* 26/+, *Polygonum persicaria* 26/+, Ba t - *Polygonum nodosum* /D:1/ 22/+, S-Va - *Lapsana communis* 20/+, *Oxalis stricta* 21/+, *Anagallis arvensis* 25/+, P-O - *Eriisma cheiranthoides* 20/+, P-Sn - *Digitalis sanguinalis* 21/+, Oa a - *Sisymbrium altissimum* 19/+, *Echium vulgare* /Ch:11/ 23/+, *Camothera biennis* /Ch:11/ 25/+, P-Pa - *Potentilla anserina* /D:18/ 15/+, A-Rc - *Juncus marcer* 14/+, *Rorippa silvestris* 22/+, *Agrostis stolonifera* 25/+, *Agropyron repens* 26/+, Ata - *Epilobium roseum* 19/+, Pn m - *Puccinellia distans* /Ch:20/ 16/+, M-Aa - *Poa trivialis* 15/+, *Veronica chamaedrys* 20/+, *Phleum pratense* 26/+, Aron - *Pastinaca sativa* 24/+, *Tragopogon pratensis* 24/+, P-B - *Pimpinella saxifraga* 21/+, An g - *Lycopodium europaeum* 16/+, Q-Y - *Anthriscus sylvestris* 14/+, *Acer campestre* b 21/+, P - *Trifolium medium* 16/+, *Crataegus monogyna* b 24/+, Uh - *Hibes vulgare* b 17/+, *Avena sativa* 19/+, Us - *Galium aparine* 17/+, *Lamium galeatum* 18/+, *Krigera annua* 23/+, *Rumex orientalis* 24/+, Urk - *Rumex confertus* 15/+, *Oenanthe arvensis* 22/+, *Funaria hygrometrica* 14/1.2, *Bryum argenteum* 24/+.

ROŚLINNOŚĆ RUDERALNA

Na terenie miasta Krosna zidentyfikowano 11 zespołów i 10 zbliżonych do nich rangą zbiorowisk ruderalnych. Lokalny ich skład i uszeregowanie w określonym porządku florystyczno-siedliskowym w klasie *Rudero-Secalietea* (tab. 2–8), zgodnie z systemem zestawionym przez Kornasa (15), przedstawia się następująco:

Klasa: *Rudero-Secalietea* Br. - Bl. 1936

Rząd: *Bidentetalia tripartitae* Br. - Bl. et R. Tx. 1943

Związek: *Bidention tripartitae* Nordh. 1940

Zespół: 1. *Polygono-Bidentetum* (Koch. 1926) Lohm. 1950

a. wariant: *Bidens tripartitus*

b. wariant: *Polygonum nodosum*

Rząd: *Onopordetalia acanthii* Br. - Bl. et R. Tx. 1945.

Związek: *Sisymbrium* R. Tx. et Prsg. 1950

Zespół: 2. *Chenopodietum ruderale* Oberd. 1957

a. wariant: *Chenopodium glaucum*

b. wariant: typowy

Zbiorowisko: 3. *Tripleurospermum inodorum*

Zbiorowisko: 4. *Cirsium arvense*

Związek: *Onopordion acanthii* Br. - Bl. 1926

Zbiorowisko: 5. *Calamagrostis epigeios*

Zbiorowisko: 6. *Convolvulus arvensis*

Zbiorowisko: 7. *Equisetum arvense*

Zbiorowisko: 8. *Barbarea vulgaris*

Zespół: 9. *Senecioni-Tussilaginetum* Möller 1949

Zbiorowisko: 10. *Daucus carota*

Zespół: 11. *Echio-Melilotetum* R. Tx. 1942

a. wariant: *Melilotus officinalis*

b. wariant: typowy

c. wariant: *Melilotus albus*

Związek: *Arction lappae* R. Tx. 1937 em. Siss. 1946

Zespół: 12. *Leonuro-Arctietum tomentosi* (Felföldy) 1942 Lohm. apud R. Tx. 1950

a. wariant: *Ballota nigra*

b. wariant: *Arctium lappa* i *A. tomentosum*

Zespół: 13. *Tanaceto-Artemisietum* Br. - Bl. 1931

a. wariant: *Artemisia vulgaris*

b. wariant: typowy

Związek: *Alliarion* Oberd. 1962

Zbiorowisko: 14. *Armoracia lapathifolia*

Zbiorowisko: 15. *Urtica dioica* i *Rumex obtusifolius*

Zbiorowisko: 16. *Impatiens parviflora*

Zbiorowisko: 17. *Aegopodium podagraria*

Rząd: *Potentillo-Polygonetalia* R. Tx. 1947

Związek: *Agropyro-Rumicion crispis* Nordh. 1940

Zespół: 18. *Lolio-Potentilletum anserinae* Knapp 1946

Związek: *Polygonion avicularis* Br. - Bl. 1931

- Zespół: 19. *Lolio-Plantaginetum* (Lincola 1921) Beger 1930
 a. wariant: *Matricaria discoidea*
 b. wariant: *Polygonum aviculare*
 c. wariant: *Plantago major*
- Zespół: 20. *Puccinellietum distantis* Knapp 1948
 a. wariant: *Lepidium ruderale*
 b. wariant: *Pucinellia distans*
- Rząd: *Atropetalia* Br.-Bł. et R. Tx. 1950
- Związek: *Epilobion angustifolii* R. Tx. 1950
- Zespół: 21. *Polygonetum cuspidati* Oberd. 1967

Tab. 8. 21 — *Polygonetum cuspidati*

Stanowiska, daty /Stations, dates/: 97 - Ul. Armii Ludowej, stromy gliniasty nasyp szosy, 24 VII 1981. 98 - Ul. W. Proletariatu, spadziste, zbocze gliniastej nasypu zboza w ogrodzie, 23 VII 1981. 99 - Ul. Powstańców Warszawskich, strome obrzeże ogródka o glebie gliniasto-piasszystej, 11 VIII 1981.		
Numer zbiorowiska /Number of community/	21	
Numer zdjęcia /Number of record/	97	98 99
Powierzchnia zdjęcia w m ² /Area of plot in m ² /	15	24 36
Pokrycie warstwy runa w % /Cover of record in %/	100	100 100
Liczba gatunków w zdjęciu /Number of species in record/	20	21 21
R-S <i>Torilis japonica</i>	+	+
R-S <i>Atriplex patulum</i>	+	+
R-S <i>Capsella bursa-pastoris</i> /Ch:19/	+	+
R-S <i>Chenopodium album</i> /Ch:2/	.	+
R-S <i>Convolvulus arvensis</i>	.	+
R-S <i>Galeopsis tetrahit</i>	.	+
S-Va <i>Oxalis stricta</i>	+	+
S-Va <i>Viola odorata</i>	.	+
S-Va <i>Tripleurospermum inodorum</i> /D:3/	.	+
S-Va <i>Polygonum convolvulus</i>	.	+
EPCh <i>Lamium purpureum</i>	+	+
Oa a <i>Rumex obtusifolius</i> /D:15/	+	+
Oa a <i>Urtica dioica</i> /D:15/	+	+
Oa a <i>Malva alcea</i>	.	+
Sin <i>Sisymbrium officinale</i>	+	+
On a <i>Berteroa incana</i>	.	+
An 1 <i>Polygonum cuspidatum</i> /Ch:21/ ..	5.3	5.5 5.5
An 1 <i>Lamium album</i>	.	+
An 1 <i>Chelidonium majus</i>	.	+
An 1 <i>Arotium lappa</i> /D:12/	.	+
P-Pa <i>Plantago major</i> /Ch:19/	+	+
A-Rc <i>Ranunculus repens</i>	2.1	+
A-Rc <i>Agropyron repens</i>	+	+
Pn a <i>Polygonum aviculare</i>	+	+
Pn a <i>Poa annua</i>	.	+
M-Aa <i>Geranium pratense</i>	+	+
M-Aa <i>Plantago lanceolata</i>	•	+
M-Aa <i>Poa pratensis</i>	•	+
M-Aa <i>Veronica chamaedrys</i>	•	+
Ma o <i>Deschampsia caespitosa</i>	•	+
Aron <i>Taraxacum officinale</i>	+	+
Aron <i>Heraclium sphondylium</i>	•	+
Aron <i>Achillea millefolium</i>	•	+
Cy o <i>Lolium perenne</i> /Ch:19/	+	+
Cy c <i>Leontodon autumnalis</i>	•	+
Q-F <i>Geum urbanum</i>	+	+
Fa a <i>Aegopodium podagraria</i> /D:17/ ..	+	+
Fa a <i>Glechoma hirsuta</i>	•	+
P <i>Pioris hieracoides</i>	•	+
Us <i>Galium aparine</i>	+	+
Us <i>Ballota nigra</i>	+	+

Tab. 9. Udział gatunków diagnostycznych w 21 zespołach i zbiorowiskach ruderalnych zestawionych w tab. 2—8 z terenu miasta Krosna

Share of diagnostic species in 21 associations and ruderal communities of the Krosno city listed in Tabs. 2—8

B	A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
		3	6	5	1	3	4	6	1	6	4	5	10	9	5	5	1	2	5	11	6	3		
1.	<i>Bidens cernuus</i>	D	3	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
	<i>Polygonum tomentosum</i>	D	3	4	.	.	.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	.		
2.	<i>Chenopodium album</i>	Ch	2	5	3	1	1	4	1	1	2	1	5	4	3	.	.	.	1	5	1	1		
3.	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	D	1	6	3	1	3	2	3	.	4	4	4	7	6	1	1	.	2	2	8	3		
4.	<i>Cirsium arvense</i>	D	1	6	2	1	.	3	3	1	3	3	5	4	8	2	1	.	.	.	.	.		
5.	<i>Calamagrostis epigeios</i>	D	.	.	.	.	3	.	.	1	1	1	2	2	.	.	.	2	.	.	.	.		
6.	<i>Convolvulus arvensis</i>	D	.	1	1	.	2	4	6	1	1	.	1	5	.	.	.	1	1	.	.	.		
7.	<i>Equisetum arvense</i>	D	.	2	.	1	1	4	6	.	5	4	3	1	7	.	2	.	3	2	.	.		
8.	<i>Barbarea vulgaris</i>	D	.	2	.	.	.	.	1	1	1	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.		
9.	<i>Senecio viscosus</i>	D	.	.	.	.	1	2	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
10.	<i>Tussilago farfara</i>	Ch	.	4	.	1	.	.	2	1	6	4	5	4	3	3	2	1	.	.	1	2		
11.	<i>Daucus carota</i>	D	2	4	2	1	2	4	1	1	4	4	4	6	6	.	5	.	2	1	2	3		
	<i>Oenothera biennis</i>	Ch	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
	<i>Rubus vulgaris</i>	Ch	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.		
	<i>Melilotus albus</i>	Ch	.	2	.	.	2	.	2	.	1	1	5	3	.	1	.	.	.	3	.	.		
	<i>Melilotus officinalis</i>	Ch	.	.	.	.	2	.	2	.	1	1	5	4	.	1	.	.	.	3	.	.		
12.	<i>Arctium tomentosum</i>	Ch	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	10	7	1	2	.	.	3	1	.		
	<i>Leonurus cardiaca</i>	Ch	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	1	.	.	.	.	.	.	.		
	<i>Arcium lappa</i>	D	.	.	.	.	.	.	.	.	1	3	9	4	.	4	.	2	.	.	.	1		
13.	<i>Tanacetum vulgare</i>	Ch	2	3	2	.	1	.	1	.	1	1	2	5	9	.	.	.	.	1	.	.		
	<i>Artemisia vulgaris</i>	Ch	2	2	1	1	.	1	2	.	1	2	2	9	9	.	2	.	.	2	.	.		
14.	<i>Armoracia lapathifolia</i>	D	1	3	.	1	.	.	1	1	2	3	5	3	5	5	.	.	5	2	.	.		
	<i>Galeopsis pubescens</i>	D	1	3	1	.	.	.	1	.	1	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.		
15.	<i>Rumex obtusifolius</i>	D	.	4	.	.	.	.	.	2	1	1	4	4	2	4	.	.	.	2	.	1		
	<i>Urtica dioica</i>	D	.	1	.	.	.	1	3	.	1	1	1	10	8	4	5	1	2	4	.	3		
16.	<i>Impatiens parviflora</i>	D	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.		
17.	<i>Aegopodium podagraria</i>	D	.	1	.	.	2	.	1	1	1	.	7	3	.	4	2	2	.	.	.	2		
18.	<i>Potentilla anserina</i>	D	.	1	2	1	1	.	1	2	3	2	6	1	4	1	.	.	5	6	2	.		
	<i>Matricaria discoidea</i>	Ch	2	3	3	.	2	1	3	.	4	1	1	4	4	2	1	.	.	4	11	3	.	
19.	<i>Capella bursa-pastoris</i>	Ch	2	4	3	1	.	1	2	1	5	2	1	8	3	4	3	.	.	4	11	2	3	
	<i>Plantago major</i>	Ch	2	.	*	.	3	2	3	1	3	1	4	7	3	2	4	.	1	5	11	5	3	
	<i>Lolium perenne</i>	Ch	.	2	2	.	2	1	4	1	3	3	2	8	5	4	2	.	.	3	10	5	2	
20.	<i>Lepidium ruderale</i>	D	.	4	2	.	1	.	2	.	1	1	3	3	4	2	.	.	.	2	6	.	.	
	<i>Puccinellia distans</i>	Ch	.	2	.	.	2	2	3	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.	4	.	.		
21.	<i>Polygonum cuspidatum</i>	Ch	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3		
	Razem Total		35	15	24	13	10	16	14	20	13	23	22	23	25	26	16	22	4	7	13	15	18	10

Objaśnienia: A — numer miejscowego zbiorowiska ruderalnego oraz liczba zestawionych w nim zdjęć fitosociologicznych; B — numer miejscowego zbiorowiska ruderalnego oraz lista i oznakowanie w tab. 2—8 zidentyfikowanych w nim gatunków charakterystycznych (Ch) i wyróżniających (D) z określona poniżej liczbą przypadków ich występowania w rozpatrywanych zbiorowiskach ruderalnych.

Explanation: A — a number of a local ruderal community and the amount of listed phytosociological records; B — a number of a local ruderal community and the list and designations in Tabs. 2—8 identified there characteristic (Ch) and distinguishing (D) species with the defined below amount of cases of their occurrence in the investigated communities.

Tab. 11. Wykaz ważniejszych elementów geograficzno-historycznych flory synantropijnej dla terenu miasta Krosna z podaną w nawiasach przybliżoną liczbą miejsc ich występowania w skali 5-stopniowej: 1 — 1—5, 2 — 6—20, 3 — 21—40, 4 — 41—80, 5 — ponad 80

List of more important geographic-historical elements of synantropic flora for the Krosno city area, together with an appropriate number of places of their occurrence (given in brackets) in 5-degree scale: 1 — 1—5, 2 — 6—20, 3 — 21—40, 4 — 41—80, 5 — over 80

1. APOPHY	
1.1. Apofity wodne i nadwodne	
Alisma plantago-aquatica L. /2/, Alopecurus geniculatus L. /1/, Atriplex patulum L. /5/, Bidens cernua L. /1/, B. tripartitus L. /2/, Calltha palustris L. /3/, Chenopodium album L. /5/, Ch. glaucum L. /2/, Ch. rubrum L. /1/, Ch. polyspermum L. /3/, Cirsium arvense /L./ Scop. /5/, Cucubalus baccifer L. /1/, Epilobium hirsutum L. /2/, E. obcursum Schreb. /1/, E. parviflorum Schreb. /2/, E. roseum Schreb. /2/, Erysimum cheiranthoides L. /4/, Equisetum palustre L. /5/, Galega officinalis L. /1/, Gnaphalium uliginosum L. /2/, Heleocharis palustris /L./ R. et Sch. /2/, Juncus buffonius L. /3/, J. compressus Jacq. /3/, J. macropcarpus L. /2/, Lycopus europaeus L. /3/, Lysimachia vulgaris L. /3/, Lythrum salicaria L. /2/, Mentha arvensis L. /3/, M. longifolia L. /2/, Myosotis palustris /L./ Nath. /2/, Phalaris arundinacea L. /1/, Phragmites communis Trin. /2/, Poa palustris L. /1/, Polygonum brittingeri Op. /1/, P. hydropiper L. /2/, P. nodosum Pers. /3/, P. mite Schr. /2/, P. persicaria L. /3/, P. tentosum Schrk. /3/, Rorippa palustris /Leys./ Bess. /2/, R. silvestris /2/, Rumex paluster Sm. /1/, Sonchus arvensis L. /4/, Stachys palustris L. /3/, Stellaria graminea L. /1/, Tussilago farfara L. /5/, Typha angustifolia /1/, T. latifolia L. /3/, Veronica anagallis L. /1/.	
1.2. Apofity siedlisk i zbiorowisk kserotermicznych naskalnych i zwirowiskowych	
Agrimonia eupatoria L. /2/, Arenaria serpyllifolia L. /2/, Arabis hirsuta /L./ Scop. /1/, Asplenium trichomanes L. /1/, A. ruta-muraria L. /1/, Berteroa incana /L./ DC. /2/, Bromus inermis Weyss. /1/, Calamintha vulgaris /L./ Druce /2/, Carex hirta L. /3/, Carlina vulgaris L. /1/, Cerastium arvense /L./ Fr. /2/, C. viscosum L. /2/, Coronilla varia L. /2/, Diplotaxis muralis /L./ DC. /1/, Erigeron acer L. /1/, Echium vulgare L. /4/, Erophila verna /L./ C. A. M. /2/, Euphorbia cyparissias L. /4/, E. segetum L. /3/, E. stricta L. /2/, Galium verum L. /2/, Herniaria glabra L. /2/, Hieracium auricula L. /2/, H. pilosella L. /3/, H. umbellatum L. /1/, Hypericum perforatum L. /4/, Lavatera thuringiaca L. /1/, Linaria vulgaris /L./ Mill. /4/, Linum catharticum L. /2/, Medicago falcata L. /3/, Melilotus albus Med. /5/, M. officinalis /L./ Las. /5/, Mentha piperita L. /1/, Myricaria germanica /L./ Desv. /1/, Oenothera biennis L. /2/, Plantago major L. /5/, P. media L. /1/, Poa compressa L. /4/, Polycnemum arvense L. /1/, Polygonum aciculare L. /5/, Ranunculus aceto-sella L. /4/, Sarcocapnos scorpioides /L./ Wimm. /1/, Sedum maximum Sut. /1/, Senecio jacobaea L. /3/, S. viscosum L. /1/, Silene inflata Sm. /2/, Thymus pulegioides L. /5/, Trifolium arvense L. /1/, Verbascum nigrum L. /2/, Veronica arvensis L. /1/.	
1.3. Apofity solniskowe	
Puccinellia distans /L./ Parl. /1/	
1.4. Apofity łąkowe	
Achillea millefolium L. /5/, Agrostis alba L. /2/, A. stolonifera L. /5/, A. vulgaris With. /5/, Alchemilla pastoralis Bus. /1/, A. micans Bus. /2/, Alectrolophus glaber /Lam./ Beck. /2/, Alopecurus pratensis L. /3/, Anthoxanthum odoratum L. /3/, Arrhenatherum elatius /L./ P. B. /3/, Barbara vulgaris R. Br. /1/, Bellis perennis L. /5/, Briza media L. /3/, Bromus mollis L. /2/, Campanula patula L. /3/, C. persicifolia L. /1/, Cardamine pratensis L. /1/, Carum carvi L. /2/, Centaurea jacea L. /4/, Cerasium vulgatum L. /4/, Chrysanthemum leucanthemum L. /4/, Cirsium oleraceum L. /2/, C. palustre /L./ Scop. /1/, Cirsiu rivulare /Jacq./ All. /2/, Crepis biennis L. /4/, Cynosurus cristatus L. /3/, Dactylis glomerata L. /5/, Daucus carota L. /5/, Deschampsia caespitosa /L./ P. B. /5/, Dianthus deltoides L. /1/, Euphrasia rostkoviana Nyne /2/, E. stricta Host. /2/, Equisetum arvense L. /3/, Festuca pratensis Huds. /3/, F. rubra L. /2/, F. Filipendula ulmaria /L./ Maxim. /2/, Galium boreale L. /2/, G. mollugo L. /2/, G. vernum Scop. /4/, Geranium pratense L. /2/, Heracleum sphondylium L. /3/, Holcus lanatus L. /2/, Inula britannica L. /1/, Knautia arvensis /L./ Coult. /2/, Lythrum pratense L. /1/, Leontodon autumnalis L. /3/, L. hispidus L. /1/, Lolium perenne L. /5/, Lotus corniculatus L. /3/, Luzula campestris /L./ DC. /2/, Lychins flos-cuculi L. /2/, Lysimachia nummularia L. /3/, Medicago lupulina L. /3/, Odontites rubra Gilib. /3/, Ononis arvensis L. /4/, Pastinaca sativa L. /4/, Phleum pratense L. /4/, Pimpinella major /L./ Huds. /1/, Plantago lanceolata L. /5/, Poa annua L. /5/, P. pratensis L. /2/, P. trivialis L. /2/, Poa vulgaris L. /2/ Polygala comosa Schrk. /2/, Potentilla anserina L. /5/, P. reptans L. /2/, Prunella vulgaris L. /5/, Ranunculus acer L. /5/, R. repens L. /2/, Rumex acetosa L. /5/, R. crispus L. /5/, R. obtusifolius L. /2/, Symphytum officinale L. /3/, Taraxacum officinale Web. /5/, Tragopogon pratensis L. /2/, Trifolium dubium Sibth. /2/, T. hybridum L. /4/, T. pratense L. /5/, T. repens L. /5/, T. strepens Cr. /2/, T. campestre Schreb. /4/, Vicia cracca L. /4/.	
1.5. Apofity leśno-zaroślowe	
Acer campestre L. /2/, A. platanoides L. /1/, A. pseudoplatanus L. /3/, Aegopodium podagraria /L./ P. B. /5/, Agropyrum caninum /L./ P. B. /1/, A. repens /L./ P. B. /5/, Ajuga reptans L. /1/, Alliaria officinalis Andrs. /1/, Alnus incana /L./ Mnch. /2/, Anemone nemorosa L. /2/, Anthriscus sylvestris /L./ Hoffm. /2/, A. nitida /Whlb./ Garcke /1/, Arctium lappa L. /5/, A. tomentosum L. /3/, Artemisia vulgaris L. /5/, Asarum europaeum L. /2/, Astragalus glycyphyllos L. /2/, Astartia maior L. /2/, Betonica officinalis L. /2/, Betula verrucosa Ehrh. /3/, Brychypodium siliculosum L. /2/, Calamagrostis epigejos L. /Roth. /1/, Calystegia sepium L. /2/, Campanula rapunculoides L. /1/, Carduus crispus L. /1/, Carpinus betulus L. /2/, Cerasus avium /L./ Moench. /2/, Chaerophyllum aromaticum L. /2/, Chamaenerion angustifolium /L./ Scop. /2/, Chelidonium majus L. /4/, Cornus sanguinea L. /2/, Corylus avellana L. /2/, Crataegus monogyna Jacq. /2/, Dipsacus silvestris Huds. /2/, Epilobium montanum L. /2/, Eupatorium cannabinum L. /3/, Evonymus europaeus L. /2/, Festuca gigantea /L./ Vill. /3/, Ficaria verna Huds. /3/, Fragaria vesca L. /4/, Fraxinus excelsior L. /3/, Gagea lutea /L./ Ker.-Gaw. /3/, Galeopsis pubescens Bess. /3/, G. tetrablit L. /4/, G. speciosa Mill. /3/, Genista tinctoria L. /1/, Geranium robertianum L. /2/, Geum rivale L. /3/, Geum urbanum L. /1/, Glechoma hederacea L. /5/, G. hirsuta W. K. /1/, Gnaphalium sylvaticum L. /2/, Hieracium murorum L. em. Huds. /1/, Humulus lupulus L. /2/, Juniperus communis L. /2/, Lapsana communis L. /3/, Ligustrum vulgare L. /1/-cz nasadzenia, Lusula pilosa /L./ Willd. /3/, Majanthemum bifolium /L./ F. W. Schm. /1/, Malachium aquaticum /L./ Fr. /1/, Melampyrum nemorosum L. /1/, Melandrium rubrum /Wieg./ Garcke /1/, Oxalis acetosella L. /2/, Pioria hieracioides L. /3/, Poa nemoralis L. /2/, Polygonum dumetorum L. /3/, Populus alba L. /1/, P. tremula L. /2/, Primula officinalis /L./ Hill. /1/, Prunus spinosa L. /2/, Quercus robur L. /2/, Ranunculus lanuginosus L. /1/, Rosa canina L. /2/, Rubus caesius L. /2/, R. ideo L. /2/, Rumex conglomeratus Murr. /1/, Salix fragilis L. /3/, S. purpurea L. /3/, Salvia glutinosa L. /2/, Sambucus nigra L. /2/, Saponaria officinalis L. /2/, Scrophularia nodosa L. /3/, Senecio fuchsii Gmel. /2/, Solanum dulcamara L. /2/, Solidago virga-aurea L. /1/, Sorbus aucuparia L. /3/, Stellaria media Vill. /4/, S. holostea L. /1/, Tanacetum vulgare L. /5/, Tilia cordata Mill. /1/, Torilis japonica /Hout./ D.C. /3/, Trifolium medium L. /3/, Urtica dioica L. /5/, Veronica chamaedrys L. /2/, Viburnum opulus L. /1/, Vicia sativa L. /2/, V. sepium L. /2/, Vinca minor L. /1/.	
2. ANTROPOPHY	
2.1. Archeofity	
Aethusa cynapium L. /2/, Agrostemma githago L. /2/, Anagallis arvensis L. /3/, Anthemis arvensis L. /3/, Apera spica-venti /L./ P. B. /1/, Aphanes arvensis L. /1/, Armoracia lapathifolia Gilib. /3/, Atriplex nitens K. /1/, Ballota nigra L. /3/, Bromus arvensis L. /1/, B. secalinus L. /1/, B. tectorum L. /2/, Capsella bursa-pastoris /L./ Med. /5/, Carduus acanthoides L. /1/, Centaurea cyanus L. /4/, Chenopodium hybridum L. /1/, Cichorium intybus L. /3/, Consolida regalis S.P. Gray. /1/, Descurainia sophia /L./ Webb. /3/, Digitaria sanguinalis Scop. /1/, Echinocloa crus-galli L. /P. B. /2/, Euphorbia falcata L. /2/, E. peplus L. /2/, Fumaria officinalis L. /1/, Galeopsis ladanum L. /2/, Geranium pusillum L. /3/, Hordeum murinum L. /2/, Hyoscyamus niger L. /1/, Lactuca serriola Turner /4/, Lamium album L. /5/, L. amplexicaule L. /3/, L. purpureum L. /1/, Lathyrus tuberosus L. /1/, Leonurus cardiaca L. /1/, Lepidium ruderale L. /3/, Lithospermum arvense L. /1/, Lolium remotum Schrk. /1/, L. temulentum /L./ Hill. /1/, Malva pusilla Sm. et Sow. /2/, M. silvestris L. /1/, Matricaria chamomilla L. /5/, Melandrium album /Mill./ Garcke /3/, Myosotis arvensis /L./ Hill. /1/, Nepeta cataria L. /1/, Papaver rhoeas L. /3/, Polygonum convolvulus L. /5/, Ranunculus lanuginosus L. /1/, Scleranthus annuus L. /2/, Senecio vulgaris L. /3/, Setaria glauca /L./ P. B. /3/, S. viridis /L./ P. B. /1/, Sherardia arvensis L. /1/, Sinapis arvensis L. /4/, Sisymbrium officinale /L./ Scop. /4/, Solanum nigrum L. /1/, Sonchus oleraceus L. /1/, Spergula arvensis L. /2/, Thlaspi arvense L. /2/, Tripleurospermum inodorum /L./ Schult. /4/, Urtica urens L. /1/, Verbena officinalis L. /1/, Veronica polita Fr. /2/, Viola arvensis Murr. /2/, Vicia sativa L. /2/, V. tetrasperma L. /3/.	
2.2. Kenofity	
2.2.1. Agresto-epikofity	
Amaranthus retroflexus L. /1/, Bunias orientalis L. /1/, Cardaria draba /L./ Desv. /1/, Datura stramonium L. /1/, Erigeron canadensis L. /5/, E. annuum /L./ Pers. /1/, E. ramosus /Walt./ B. S. P. /1/, Elsholtzia partini /Lepechin/ Garcke /1/, Galinsoga parviflora Cav. /5/, G. quadriradiata Ruiz et Pav. /3/, Impatiens parviflora Nutt. /3/, Lolium multiflorum Lam. /1/, Matricaria discoidea DC. /5/, Oxalis stricta L. /5/, Rumex confertus Wild. /1/, Senecio vernalis W. K. /1/, Sinapis alba L. /1/, Sisymbrium loeselli L. /1/, Veronica persica Poir. /2/, V. grandiflora Scop. /2/.	
2.2.2. Ergazjo-epikofity	
Acer negundo L. /2/, Aesculus hippocastanum L. /2/, Brassica nigra /L./ Koch. /1/, Caragana arborescens Lam. /1/, Cerasus vulgaris Mill. /1/, Chrysanthemum parthenium /L./ Bernh. /1/, Helianthus tuberosus L. /2/, Impatiens glandulifera Royle /1/, Lycium halimifolium Mill. /1/, Malva moschata L. /1/, Medicago sativa L. /2/, Parthenocissus quinquefolia /L./ Planch. /2/, Polygonum cuspidatum Sieb. et Zucc. /1/, Populus italicica Mnch. /1/, Ribes grossularia L. subsp. ? /1/, R. rubrum L. /1/, Robinia pseudoacacia L. /3/, Rudbeckia laciniata L. /2/, Solidago canadensis L. /3/, S. serotina Ait. /1/, Syringa vulgaris L. /1/, Symphoricarpos albus /L./ Blau. /2/, Tulipa silvestris L. /1/, Viola odorata L. /3/	
2.2.3. Ergazjo-efemerofity	
Avena sativa L. /2/, Beta vulgaris L. /1/, Brassica napus L. /1/, Calendula officinalis L. /1/, Cucumis sativus L. /1/, Cucurbita pepo L. /1/, Delphinium ajacis L. /1/, Fagopyrum tataricum Gaertn. /1/, Helianthus annuus L. /1/, Hordeum vulgare L. /2/, Linum usitatissimum L. /1/, Lupinus luteus L. /1/, Morus alba L. /1/, Papaver somniferum L. /1/, Petroselinum sativum Hoffm. /1/, Phacelia tanacetifolia Benth. /1/, Philadelphus coronarius L. /1/, Pisum sativum L. /1/, Rhubarb pseudacacia L. /3/, Rudbeckia laciniata L. /2/, Solidago canadensis L. /3/, S. serotina Ait. /1/, Syringa vulgaris L. /1/, Symphoricarpos albus /L./ Blau. /2/, Tulipa silvestris L. /1/, Viola odorata L. /3/	

W sumie w skład rozpatrywanych zbiorowisk ruderalnych wchodzi 215 gatunków roślin naczyniowych i mszaków, należących do 42 grup syntaksonomicznych, razem z gatunkami towarzyszącymi (tab. 10). Na jedno miejscowe zbiorowisko ruderalne przypada 14—79 gatunków, reprezentujących 9—35 grup fitosocjologicznych. Zasadniczy zrąb tworzą gatunki charakterystyczne dla określonych jednostek syntaksonomicznych z klas *Rudero-Secalietea* i *Molinio-Arrhenatheretea* oraz gatunki towarzyszące, zwłaszcza synantropijne. W sumie w 21 omawianych zbiorowiskach ruderalnych stwierdzono obecność 36 gatunków uznanych za charakterystyczne i wyróżniające, a w jednym zbiorowisku — 7—24 takich roślin (tab. 9). Lokalnie najbardziej bogate w gatunki wskaźnikowe dla różnych zespołów są fitocenozy ze związków *Polygonion avicularis*, *Sisymbrium* i *Onopordion acanthii*. Między innymi ten udział gatunków charakterystycznych przemawia za zaliczeniem tych syntaksonów do jednej niż do kilku klas. Z drugiej strony miejscowe syntaksony ruderalne cechują ściśle określone, dominujące, głównie pojedyncze gatunki roślin, najczęściej uważane jednocześnie za charakterystyczne lub wyróżniające (tab. 2—8). Z tego też głównie względu zestawione na diagramie i dendrycie współczynniki podobieństwa miejscowych zbiorowisk ruderalnych okazały się tak bardzo niskie (ryc. 2).

Stosunkowo najwyraźniejsze różnice w chemicznych właściwościach gleb, zbadanych w podpowierzchniowych warstwach odkrywek miejscowych syntaksonów ruderalnych, zaznaczają się w wypadku zawartości związków potasu i fosforu (tab. 1). Natomiast korelacja między zidentyfikowanymi zbiorowiskami ruderalnymi a ogólnymi właściwościami fizycznymi ich gleb jest w większości przypadków bardzo trudna do jednoznacznego określenia (tab. 2—8).

Na terenie Krosna występują zbiorowiska ruderalne w różnym zakresie znane z innych regionów kraju i za granicą. Scharakteryzowany z tego terenu wariant *Chenopodium glaucum* w obrębie zespołu *Chenopodietum ruderale* różni się od opisywanego z innych części Polski zespołu *Chenopodietum glauco-rubri* głównie brakiem takich gatunków charakterystycznych, jak *Chenopodium rubrum* i *Polygonum laptathifolium* (25). Wyodrębnione zbiorowisko z *Aegopodium podagraria* w znacznym stopniu nawiązuje do określonych postaci zespołu *Chaerophylletum aurei* i *Aegopodietum-Petasitetum hybridii*, opisywanych wcześniej z innych okolic kraju (7, 11). Scharakteryzowane z Krosna zbiorowisko w randze wariantu z *Ballota nigra* w zespole *Leonuro-Arctietum tomentosi*, było już niemal w identycznej postaci wcześniej opisywane z północnej części kraju (3, 4, 10). Zestawione w tab. 4 z badanego miasta zbiorowiska, na czele z *Calamagrostis epigeios* i *Rubus caesius* w obrębie związku *Onopordion acanthii*, florystycznie i siedliskowo bardziej nawiązują do ze-

społów z rzędów *Festuco-Sedetalia* i *Onopordetalia acanthii* niż do zespołów z rzędu *Atropetalia*, jak to się najczęściej sądzi (3—5, 10, 12). Podobną fitosocjologiczną więź tych „pozrębowego” typu zbiorowisk stwierdzono m. in. na terenie miast: Jasła (29), Tarnobrzegu (30) i innych. Spośród 21 wyodrębnionych na obszarze omawianego miasta jednostek roślinności ruderalnej do najrzadziej opisywanych z innych regionów kraju należą zbiorowiska z: *Cirsium arvense* (11, 12), *Rubus caesius* (4, 23), *Convolvulus arvensis* (23, 25), *Equisetum arvense* (30), *Armoracia lapathifolia* (29, 30), *Impatiens parviflora* (5, 25, 30) oraz zespół *Polygonetum cuspidati* (5, 7, 26 i in.). Natomiast rozpatrywane obecnie zespoły *Potentillletum anserinae* oraz *Puccinellietum distantis* w wariantie typowym i z *Lepidium ruderale* są znacznie częściej wyodrębniane jako podrzędne jednostki w zespole *Lolio-Plantaginetum* niż jako odrębne zespoły (por. np. dane z oprac. 12, 25, 27 oraz z oprac. 5 i 24).

Scharakteryzowane z Krosna zbiorowisko z *Barbarea vulgaris* prawdopodobnie nie było dotąd w tej postaci opisywane z kraju i z zagranicy. W znacznym stopniu przypomina ono podawane z innych stanowisk krajowych zbiorowisko z *Diplotaxis tenuifolia* (np. 5, 9, 23).

Wśród obecnie rozpatrywanych zbiorowisk ruderalnych (tab. 2—9) m. in. takie jednostki, jak z *Rubus caesius*, *Convolvulus arvensis*, *Calamagrostis epigeios* i *Daucus carota*, m. in. przez fitosocjologów czechosłowackich (8), uznawane są kolejno za takie syntaksony, jak: *Rubo-Calamagrostidetum*, *Agropyretum repantis convolvuletum arvensis*, *A. r. calamagrostietosum epigei* i *Dauco-Picridetum*.

Inne charakteryzowane tu syntaksony ruderalne należą na badanym terenie i w innych regionach krajowych i zagranicznych do najpospolitszych. Są to przede wszystkim zespoły: *Polygono-Bidentetum*, *Chenopodietum ruderale*, *Senecioni Tussilaginetum*, *Echio-Melilotetum*, *Leonuro-Arctietum tomentosi*, *Lolio-Plantaginetum* oraz zbiorowiska z: *Calamagrostis epigeios* i *Urtica dioica*. Wyczerpującą bibliografię o stanie zbadania tych jednostek ruderalnych zestawili różni autorzy (1, 3—5, 12, 13, 24, 33).

FLORA SYNANTROPIJNA

Na badanym terenie stwierdzono stanowiska 508 gatunków roślin naczyniowych, związanych w różnym stopniu z siedliskami synantropijnymi (tab. 11). Zdecydowanie przeważają apofity (333 gatunki) nad antrofopitami (176 gatunków). W obrębie apofitów znacznie liczniejsze są elementy zaroślowo-leśne (116 gatunków) i łąkowe (94 gatunki), niż kserotermiczne (71 gatunków), wodne i nadwodne (51 gatunków) oraz sol-

niskowe (1 gatunek). W grupie antropofitów nieco więcej jest kenofitów (94 gatunki), niż archeofitów (82 gatunki). Wśród roślin, które do naszej flory dostały się przypadkowo (agrestofity), zdecydowanie liczniejsze są elementy zdominowane na trwałe — agresto-epikofity (25 gatunków) niż występujące przejściowo — agresto-efemerofity (2 gatunki). W grupie roślin zdziczałych z hodowli (ergazjofity) nieznacznie więcej jest gatunków okresowo występujących — ergazjo-efemerofitów (38 gatunków) niż na stałe w naszej florze osiadłych — ergazjo-epokofitów (29 gatunków).

Właściwości wskaźnikowe flory synantropijnej dla miasta Krosna, obliczone zgodnie z opublikowaną na ten temat propozycją Kornasia (16), są następujące: liczba agresto-efemerofitów i ergazjo-efemerofitów, wskazująca na „stopień labilności flory”, ogranicza się do 40 gatunków; „stopień synantropizacji flory”, obliczony z sumowania archeofitów i kenofitów, obejmuje 175 gatunków; stosunek kenofitów do archeofitów, wyrażający „stopień modernizacji flory”, równa się 1,01.

Na terenie miasta Krosna, oprócz zestawionych apofitów i antropofitów stwierdzono szereg innych roślin uprawianych rodzimych i obcych, lecz nie rozprzestrzeniających się samorzutnie na siedliskach ruderalnych. Przykładem ich są: *Fagus silvatica*, *Abies alba*, *Leontopodium alpinum*, *Matteuccia struthiopteris*, *Populus simonii*, *Prunus cerasifera*, *P. glandulosa*, *Quercus rubra*, *Cornus mas* i *Thuja occidentalis*.

WNIOSKI

Na terenie miasta Krosna stwierdzono 11 zespołów i 10 zbliżonych do nich rangą zbiorowisk ruderalnych (tab. 2—10). Z jednej strony zwraca uwagę brak na tym terenie szeregu syntaksonów rozpowszechnionych w środkowej i północnej części kraju, jak np. *Sisymbrium sophiae*, *Potentillo-Artemisietum absinthii*, *Urtico-Malvetum* i *Onopordetum acanthii*. Z drugiej zaś strony interesujące jest tu pospolite występowanie zespołu *Puccinellietum distansis* w wariancie typowym i z *Lepidium ruderale* oraz obecność takich zbiorowisk, jak z *Barbarea vulgaris*, *Daucus carota* i kilku innych rzadziej podawanych z kraju i z zagranicy (tab. 4).

Wśród stwierdzonych na terenie miasta Krosna 508 gatunków synantropijnych zdecydowaną przewagę uzyskują apofity (333 gatunki) nad antropofitami (175 gatunków). Z rozpowszechnionych w Polsce niżowej roślin synantropijnych na szczególnie podkreślenie zasługuje z jednej strony brak na tym terenie między innymi: *Artemisia absinthium*, *A. campestris*, *Onopordon acanthium*, *Cannabis ruderalis*, *Chenopodium urbicum* i *Corispermum hyssopifolium* oraz sporadyczna obecność np. *Oenothera biennis*, *Amaranthus retroflexus*, *Leonurus cardiaca* i *Senecio viscosus*.

Z drugiej strony jest godna uwagi obecność szeregu rzadkich na Pogórzu Karpackim roślin, jak np.: *Aposeris foetida*, *Atriplex nitens*, *Artemisia scoparia*, *Bunias orientalis*, *Cirsium canum*, *Carduus personata*, *Centaurea austriaca*, *Dipsacus pilosus*, *Elsholtzia partini*, *Sisymbrium altissimum*, *Inula ensifolia*, *I. hirta*, *I. salicina*, *Puccinellia distans*, *Primula officinalis* i *Rumex confertus*.

PIŚMIENNICTWO

1. Anioł-Kwiatkowska J.: Flora i zbiorowiska synantropijne Legnicy, Lublina i Polkowic. Acta Univ. Wrat. Prace Bot. 229, 19, 1—151 (1974).
2. Dobrzański B., Malicki A.: Zasobność gleb województwa rzeszowskiego w łatwo dostępny dla roślin fosfor i potas. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio E 12, 93—124 (1957).
3. Czaplewska J.: Zbiorowiska ruderalne na terenie Aleksandrowa Kujawskiego, Ciechocinka, Nieszawy i Włocławka. Stud. Soc. Sc. Tor. sectio D 11 (2), 1—76 (1980).
4. Czaplewska J.: Zbiorowiska roślinne terenów kolejowych na odcinku Toruń—Włocławek. Stud. Soc. Sc. Tor. sectio D 11 (3), 97—132 (1981).
5. Fijałkowski D.: Synantropy Lubelszczyzny. Lub. Tow. Nauk. Prace Wydz. Biol. 5, 1—260 (1978).
6. Gerlach T.: Środowisko geograficzne powiatu krośnieńskiego. [w:] Krosno. Studia z dziejów miasta i regionu, pod red. J. Garbacika, 1, Kraków 1972.
7. Gutté P.: Ruderalpflanzengesellschaften West- und Mittelsachsens. Feddes Repert. 83 (1—2), 11—122 (1972).
8. Hejník S., Kopecký K., Jehlik V., Kripelová T.: Přehled ruderálních rostlinných společenstev Československe. Rozpr. Československe Akad. Věd. Rada Matem. a Přírod. Věd. 89 (2), 1—100 (1979).
9. Kępczyński K., Zienkiewicz J.: Zbiorowiska ruderalne miasta Torunia. Stud. Soc. Sc. Tor. sectio D 10 (2), 1—52 (1974).
10. Kępczyński K., Marszałkiewicz E.: Zbiorowiska ruderalne miasta Tucholi. Acta Univ. M. Copern., Biologia 20, Nauki Mat.-Przyr. 42, 73—105 (1977).
11. Kępczyńska-Rijken M.: Spatial Complex of Ruderal Communities in Town. Phytocoenosis 6 (4), 1—327 (1977).
12. Kępczyński K.: Zbiorowiska roślin synantropijnych na terenie Bydgoszczy. Acta Univ. N. Copern. 17, 36, 3—87 (1975).
13. Kornaś J.: Zespoły Jury Krakowskiej. Cz. 2. Zespoły ruderalne. Acta Soc. Bot. Pol. 21 (4), 701—718 (1952).
14. Kornaś J.: Prowizoryczna lista nowych przybyszów synantropijnych (kenofitów) zdomowionych w Polsce. Materiały Zakł. Fitosoc. Stos. UW. 25, 43—53 (1968).
15. Kornaś J.: Zespoły synantropijne. [w:] Szata roślinna Polski, pod red. W. Szafera i K. Zarzyckiego, PWN 1, Warszawa 1972.
16. Kornaś J.: Analiza flor synantropijnych. Wiadom. Bot. 21 (2), 85—91 (1977).
17. Krawiecowa A.: Analiza geograficzna flory synantropijnej miasta Poznania. Prace Kom. Biol. Wydz. Mat.-Przyr. PTPN 13 (1), 1—132 (1951).

18. Krawiecowa A., Rostański K.: Zależność flory synantropijnej wybranych miast polskich od ich warunków przyrodniczych i rozwoju. *Acta Univ. Wratislaviensis. Prace Bot.* **21**, 5—6 (1976).
19. Lityński T., Jurkowska H., Gorlach E.: Analiza chemiczno-rolnicza. Gleby i nawozy. PWN, Warszawa—Kraków 1968.
20. Matuszkiewicz W.: Przegląd systematyczny zbiorowisk roślinnych Polski. [w:] Scamoni A.: Wstęp do fitosocjologii praktycznej. PWRiL, Warszawa 1967.
21. Medwecka-Kornaś A., Kornaś J., Pawłowski B., Zarzycki K.: Przegląd roślinnych zespołów Polski. [w:] Szata roślinna Polski. pod red. W Szafera i K. Zarzyckiego, PWN 1, Warszawa 1972.
22. Michna E.: Z badań nad klimatem województwa rzeszowskiego w świetle potrzeb rolnictwa, turystyki i wypoczynku. [w:] Prawnicze, administracyjne i ekonomic. studia wyższe w Rzeszowie, Filia UMCS, Rzeszów 1973.
23. Misiewicz J.: Flora synantropijna i zbiorowiska ruderalne polskich portów morskich. WSP, Słupsk 1976.
24. Pawłak G.: Roślinność synantropijna obszaru wybitnie rolniczego na przykładzie okolic wsi Kłodzino w województwie szczecińskim. *Prace Kom. Biol. Wydz. Mat.-Przyr. PTPN* **66** (1), 1—80 (1981).
25. Rostański K., Gutte P.: Roślinność ruderalna miasta Wrocławia. *Materiały Zakł. Fitosoc. Stos. UW* **27**, 167—216 (1971).
26. Siciński J. T.: Flora segetalna Kotliny Szczercowej (Widawskiej). *Acta Univ. Łódz. Zeszyt Nauk. UŁ. Nauki Mat.-Przyr. seria II*, **86**, 31—61 (1976).
27. Sowa R.: Flora i roślinne zbiorowiska ruderalne na obszarze województwa łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem miast i miasteczek. Łódź. Tow. Nauk. Wydziału III. Mat.-Przyr. **96**, 1—282 (1971).
28. Sowa R., Rostański K.: Alfabetyczny wykaz efemerofitów Polski. Materiały z sympozjum. Inst. Biol. UMK, Toruń 1980 (maszynopis).
29. Święs F., Pleban A.: Roślinność ruderalna i flora synantropijna miasta Jasła na Pogórzu Karpackim. *Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C* **36**, 235—258 (1981).
30. Święs F., Kucharczyk M.: Zbiorowiska ruderalne i elementy flory synantropijnej miasta Tarnobrzegu. *Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C* **37**, (1982).
31. Uziak S.: Gleby kotlin na obszarze Dołów Jasielsko-Sanockich. *Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio E* **8**, 65—128 (1953).
32. Wdowiarsz J.: Zarys geologii Ziemi Krośnieńskiej. *Nafta* **6** (9), 248—251 (1950).
33. Zając E. U.: Ruderal Vegetation of Bielsko-Biała Town. *Monogr. Bot.* **40**, 1—87 (1974).
34. Zając A.: Pochodzenie archeofitów występujących w Polsce. *UJ. Rozpr. habilit.* **29**, 1—213 (1979).

РЕЗЮМЕ

Исследования проводили на территории города Кросно и Карпат. Идентифицировали 21rudеральную ассоциацию и сообщество, и 508 видов сосудистых растений. Синантропная флора представлена 10 определенными экологическими и историко-географическими группами. Данные о среде и растительности исследованной территории представлены на рис. 1—3 и в табл. 2—11.

Наиболее интересными для данного регионаrudеральными растениями являются ассоциации *Puccinellietum distantis* и *Polygonetum cuspidati* и сообщества с *Equisetum arvense*, *Rubus caesius*, *Calamagrostis epigeios*, *Barbarea vulgaris*, *Daucus carota*. Для синантропной флоры это будут главным образом *Artemisia scoparia*, *Aposeris foetida*, *Atriplex nitens*, *Dipsacus pilosus*, *Inula ensifolia*, *I. hirta*, *Primula officinalis*, *Puccinellia distans*.

До сих пор подобного вида описаниеrudеральной растительности и синантропной флоры Карпатских гор (района Ясельско-Санокской низменности) появилось лишь для территории города Ясло (29).

SUMMARY

Upon the area of the Krosno city in the Carpathian Plateau 21 associations and ruderal communities as well as 508 vascular plants species have been identified. Synantropic flora is represented by 10 defined ecological and geographic-historical groups. The basic data about the habitat and vegetation of the investigated area were given in Figs. 1—3 and in Tabs. 2—11.

The most interesting ruderal vegetation within the region is presented by *Puccinellietum distantis* and *Polygonetum cuspidati* associations as well as the communities with *Equisetum arvense*, *Rubus caesius*, *Calamagrostis epigeios*, *Barbarea vulgaris* and *Daucus carota*. In the case of synantropic flora these are mainly: *Artemisia scoparia*, *Aposeris foetida*, *Atriplex nitens*, *Dipsacus pilosus*, *Inula ensifolia*, *I. hirta*, *Primula officinalis*, *Puccinellia distans* and *Sisymbrium altissimum*.

So far, in the region of Jasielsko-Sanockie Doly (Depressions), just like at present, the elaboration of ruderal vegetation and synantropic flora has been accomplished only within the area of the Jaslo city (29).